

2025-09-26

Rev 2025-10-15

FÖRSLAG TILL YTTRANDE

Nacka kommun Dnr: MSN-2025-00194

Domstolens mål: M5330-25

Yttrande till Mark- och miljödomstolen, ansökan om tillstånd för vattenverksamhet för bortledande av grundvatten vid Sandasjön

Sammanfattning

Nacka vatten och avfall har ansökt om tillstånd för vattenverksamhet för att inrätta en nödvattenanläggning som ska ta ut grundvatten inom Sandasjöns vattenskyddsområde i Nacka kommun. Syftet är att nödvattenanläggningen ska kunna tas i drift vid avbrott i vattenledningsnätet.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har inget att erinra mot att tillstånd beviljas för den planerade vattenverksamheten, under förutsättning att föreslagna skyddsåtgärder och kontrollprogram följs och kemikaliehanteringen är säker.

Synpunkter från miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden är positiv till att en nödvattenanläggning anläggs inom Sandasjöns vattenskyddsområde. En sådan anläggning utgör en strategiskt viktig del av kommunens beredskap för att säkerställa tillgången till vatten under extraordinära förhållanden. Det är även i linje med kommunens ansvar, enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt enligt miljöbalkens bestämmelser om skydd för människors hälsa och miljön.

Vattenförekomsterna Sandasjön och Sandasjön Södra med tillhörande rekreationsområde omfattas av ett vattenskyddsområde enligt beslut av kommunfullmäktige i Nacka den 19 november 2007. Nacka kommun har tillsynsansvar att övervaka att skyddsföreskrifterna följs, granska egenkontroll, meddela förelägganden och förbud vid behov samt informera om föreskrifter och skyddsområdets syfte. Nämnden vill understryka vikten av att vattenskyddsföreskrifterna följs, särskilt med hänsyn till yrkesmässig hantering av petroleumprodukter som kräver tillstånd. Lagring, påfyllning och spillrisker måste i

sådana fall minimeras. Föreskrifterna bör fortsatt kräva sekundärt skydd i form av invallning och täta ytor samt innebära regelbunden kontroll.

I ansökan föreslår Nacka Vatten och Avfall villkor om att tillsynsmyndigheten skyndsamt ska meddelas när vattenuttag påbörjas. För att eliminera tolkningsutrymmet så föreslår miljö- och stadsbyggnadsnämnden att villkoret formuleras mer specifikt, med krav på att tillsynsmyndigheten ska informeras inom ett dygn när vattenuttag påbörjas.

Nämnden bedömer att verksamheten ska följa bilaga 3 i vattenskyddsföreskrifterna som anger krav på rutiner och beredskap för yrkesmässig verksamhet inom Sandasjöns vattenskyddsområde. Tillståndet bör därför omfatta villkor om beredskapsplan för att motverka och snabbt omhänderta spill i samband med transporter till och från nödvattenanläggningen, framförallt avseende tänkbara olyckor längs med grusvägarna inom området. Det är viktigt att:

- Tunga fordon till byggsplatsen har utrustning för att begränsa spridningen av ett spill motsvarande fordonets totala mängd hydraulolja och drivmedel, och snabbt omhänderta olja som läckt ut.
- Fordon och arbetsmaskiner som ställs upp inom området ställs på en tät yta som motverkar att läckage når ner i mark och grundvatten.
- Arbetsmaskiner som lämnas oövervakade ställs upp på tät och invallad yta, som klarar ett läckage av den totala mängden olja och drivmedel.
- Utsläpp som når mark eller vatten omgående anmäls till räddningstjänsten och att åtgärder sätts in direkt. Åtgärd behöver sedan anpassas efter samråd med tillsynsmyndigheten.

I ansökan begär Nacka Vatten och Avfall att tillståndet ska gälla utan tidsbegränsning. Med hänsyn till att tillstånd utan tidsgräns riskerar att bli svåra att hantera om något oförutsett inträffar, så föreslår miljö- och stadsbyggnadsnämnden att domstolen ger Länsstyrelsen delegation att meddela stoppföreläggande, om verksamheten riskerar att leda till en oacceptabel omgivningspåverkan.

Nämnden lyfter att både platsens känslighet och kommunens miljö- och klimatmål motiverar fossilfria maskiner. Idag finns det helt elektriskt drivna lastbilar och grävmaskiner som kan användas under en hel arbetsdag utan att behöva laddas under dagen. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden anser att själva byggsplatsen ska vara en fossilfri byggarbetsplats, helst med 100% elektriska arbetsmaskiner.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden bedömer i övrigt att de föreslagna villkoren är tillräckliga för att uttaget ska kunna göras på ett säkert sätt, om sjöns kemiska status hålls uppdaterad och den ekologiska statusen för det lokala öringbeståndet övervakas. Nämnden har därför inget att erinra mot att tillstånd beviljas för den planerade vattenverksamheten.

Johan Krogh
Ordförande
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Charlotte Persson
Klimat- och miljödirektör
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden